

#3.1. na auditorijama u petak →

3.2. Taylor (za 2 var)

TM Taylor za 2 var. oko $T_0(x_0, y_0)$

$$f(x, y) = f(x_0, y_0) + \frac{\partial f}{\partial x}(T_0)(x - x_0) + \frac{\partial f}{\partial y}(T_0)(y - y_0) +$$

$$+ \frac{1}{2!} \left[f_{xx}''(T_0)(x - x_0)^2 + 2f_{xy}''(T_0)(x - x_0)(y - y_0) + f_{yy}''(T_0)(y - y_0)^2 \right] +$$

često zaboravljaju

$$+ \dots + \frac{1}{n!} \left[(x - x_0) \frac{\partial}{\partial x} + (y - y_0) \frac{\partial}{\partial y} \right]^n f(x_0, y_0) + \dots$$

$$+ (\text{Lagrangeov ostatak}) \cdot \frac{1}{(n+1)!} \left[(x - x_0) \frac{\partial}{\partial x} + (y - y_0) \frac{\partial}{\partial y} \right]^{n+1} f(T_c),$$

gdje je T_c točka na segmentu $T(x, y)$; $T_0(x_0, y_0)$.

$$\boxed{f(x, y) = T_n(x, y) + R_n(x, y)}$$

LJR-20-2 $f(x, y) = e^{x^2} + \ln \frac{1}{xy}$ oko $T(1, 1)$

① $\frac{\partial f}{\partial x} = e^{x^2} \cdot 2x + \frac{1}{\frac{1}{xy}} \cdot \left(\frac{-1}{xy^2} \right) = e^{x^2} \cdot 2x - \frac{1}{x} \rightarrow 2e - 1$

② umnožiti točku 1,1 u svu

$$\frac{\partial f}{\partial y} = \frac{1}{\frac{1}{xy}} \cdot \left(\frac{-1}{xy^2} \right) = -\frac{1}{y} \rightarrow -1$$

$$f_{xx}'' = e^{x^2} \cdot 4x^2 + e^{x^2} \cdot 2 + \frac{1}{x^2} \rightarrow 4e + 2e + 1 = 6e + 1$$

$$f_{yy}'' = \frac{1}{y^2} \rightarrow 1 \quad f_{xy}'' = 0 \Rightarrow 0$$

③ umnožimo u f(x)

$$T_2(x, y) = e + (2e - 1)(x - 1) + (-1)(y - 1) + \frac{1}{2!} \left[(6e + 1)(x - 1)^2 + 2 \cdot 0 + \right.$$

$$\left. 1(y - 1)^2 \right]$$

prvi diferencijal

ne piše da treba ostatak R_n

④ aproksimirati

$$f(1.02, 0.9) \approx T_2 \rightarrow T(1.02, 0.9) = \overbrace{e + (2e - 1) \cdot 0.02 - 0.1}^{\text{prvi (a) dio zad}} +$$

$$+ \frac{1}{2} (6e + 1)(0.02)^2 + \frac{1}{2}(0.1)^2$$

drugi (b) dio zadatka

$$\Rightarrow a) 2.907013$$

$$\text{Tačno: } 2.91591$$

$$b) 2.915475$$

D2 → 3. stupanj

JIR-2023-1

$$f(x, y) = (1 - x^2)(y - 2) \quad \text{o} \dot{\text{e}} \quad T(0, 0)$$

b) $T_3(x, y) = ? \quad R_3(x, y) = ? \rightarrow D_2$ dve izderivirati

$$f(x, y) = y - 2 - x^2 y + 2x^2$$

$$\underbrace{= 2x^2 - x^2 y + y - 2}_{f(0,0)} = T_3(x, y) \quad \text{o} \dot{\text{e}} \quad 0, 0$$

jer imamo dobiti potence

$\rightarrow$ vse sadrži f je polinom $(x-0)(y-0)$

$R_3(x, y) = 0$ jer nema greške kad je f je polinom, tj. ta f je sama neki polinom

c) $I(\alpha) = \int_{-\alpha^2}^{3\alpha} \frac{e^{\alpha x}}{x} dx$ odrediti $\frac{dI}{d\alpha}$

$\rightarrow$ ne postoji integral, ne može se

$|(\alpha) = \int_{f(\alpha)}^{F(\alpha)} f(x, \alpha) dx$ integral ovisan o parametru

$\uparrow$ deriv. gornje granice $\uparrow$ deriv. donje granice

$$\frac{d}{d\alpha} |(\alpha) = \psi'(\alpha) \cdot f(\psi(\alpha), \alpha) - \varphi'(\alpha) f(\varphi(\alpha), \alpha) + \int_{\varphi}^{\psi} \frac{\partial f}{\partial \alpha} dx$$

$$\frac{d}{d\alpha} |(\alpha) = 3 \cdot f(3\alpha, \alpha) + 2\alpha \cdot f(-\alpha^2, \alpha) + \int_{-\alpha^2}^{3\alpha} \frac{\partial f}{\partial \alpha} dx$$

$$= 3 \cdot \frac{e^{3\alpha^2}}{3\alpha} + 2\alpha \cdot \frac{e^{-\alpha^3}}{-\alpha^2} + \int_{-\alpha^2}^{3\alpha} \frac{e^{\alpha x}}{x} dx$$

$$= \frac{e^{3\alpha^2}}{\alpha} - \frac{2e^{-\alpha^3}}{\alpha} -$$

$$\rightarrow \frac{3\alpha \cdot e^{3\alpha^2}}{e^{3\alpha^2}} - \frac{(-\alpha^2) e^{-\alpha^3}}{e^{-\alpha^3}}$$

3.3 KVADRATNE FORME

DEF Kvadratna forma dviju varijabli je homogena kvadratna funkcija $Q: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}$ oblika $Q(h,k) = ah^2 + 2bhk + ck^2$,
 $a, b, c \in \mathbb{R}$
 $\Rightarrow$ svakoj formi je pridružena simetrična matrica $A = \begin{bmatrix} a & b \\ b & c \end{bmatrix}$

$$Q = A \cdot \begin{bmatrix} h \\ k \end{bmatrix} \begin{bmatrix} h \\ k \end{bmatrix}$$

DEF Za kvadratnu formu $Q(h,k)$ kažemo

a) pozitivno definitna ako je $Q(h,k) > 0$

b) negativno —||— $Q(h,k) < 0$

c) indefinitna ako $Q(h,k)$ mijenja predznak
(tj. za neke (h,k) je > 0 ; a za neke (h,k) < 0)

* Q može biti ništa od navedenog

$$\begin{aligned} P_1: Q(h,k) &= 2h^2 - 2hk + 4k^2 \\ &= h^2 + (h-k)^2 + 3k^2 > 0 \end{aligned}$$

$\Rightarrow$ poz. def forma

TM Sylvesterov tm

Neka je $Q(h,k)$ kvadr. forma s matricom A

a) Ako je $\det A > 0$ i $a > 0 \Rightarrow Q$ je poz. def.

b) Ako je $\det A > 0$ i $a < 0 \rightarrow Q$ je neg. def

c) Ako je $\det A < 0 \longrightarrow Q$ je indefinitna

* Ako je $\det A = 0 \Rightarrow$ nema inverza $\Rightarrow$ nema odluke

} regularna
mat

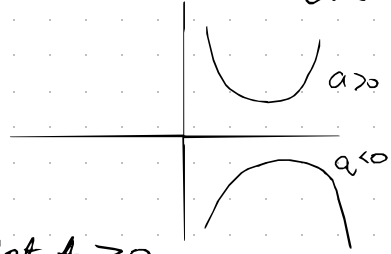
DOKAZ: $Q(h, k) = ah^2 + 2bhk + ck^2 < k^2 \left(a \left(\frac{h}{k} \right)^2 + 2b \frac{h}{k} + c \right) \quad k \neq 0$

$t = \frac{h}{k} \rightarrow p(t) = at^2 + 2bt + c$

a) $p(t) > 0 \rightarrow D = 4b^2 - 4ac < 0 \quad |:4$

$b^2 - ac < 0$

$ac - b^2 > 0 \rightarrow \underline{\underline{\det A > 0}}$

b) $a < 0 \rightarrow \text{neg. def}$

c) $D > 0 \Rightarrow \det A < 0$

Pc: $Q(h, k) = 2h^2 - \underbrace{2hk}_{b=-1} + 4k^2$

$\Rightarrow A = \begin{bmatrix} 2 & -1 \\ -1 & 4 \end{bmatrix} \rightarrow \det A = 7 > 0,$

3.4. LOKALNI EKSTREMI

DEF

a) $f(x,y)$ ima lokalni min u $T_0(x_0, y_0)$ ako postoji otvoreni krug (okolina) $K_\varepsilon(T_0)$ t.d. $f(x,y) \geq f(x_0, y_0)$, $\forall (x,y) \in K_\varepsilon$.

b) $f(x,y)$ ima lokalni MAX u T_0 ako postoji otvoreni krug $K_\varepsilon(T_0)$ t.d. $f(x,y) \leq f(x_0, y_0)$, $\forall (x,y) \in K_\varepsilon$.

TM Fermateov teorem = nužan uvjet za lok. ekstreme
Ako dif. $f(x,y)$, ima lok. ekstreme u T_0 , tada $\nabla f(T_0) = \vec{0}$.

$$(tj: \frac{\partial f}{\partial x} = 0, \frac{\partial f}{\partial y} = 0)$$

DOKAZ:

Definirajmo $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ kao restrikciju funkcije na $y=y_0$ (fiksirali smo y_0 u f_1)

krug T_0 , tj. $f_1(x) = f(x, y_0)$. Po pretpostavci $f_1(x)$ ima lok. ekstrem u x_0 , pa mogu koristiti Fermateov teorem.

za jednu varijablu $\rightarrow f_1'(x_0) = 0 \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial x}(x_0, y_0) = 0$.

*Nap. IMPLIKACIJA: obrat ne vrijedi

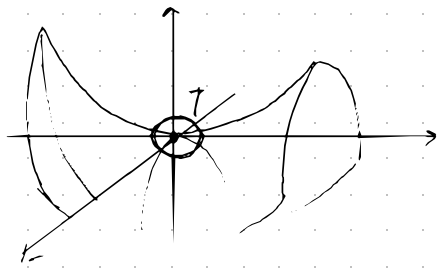
ako je $\nabla f = \vec{0}$ u T_0 , T_0 ne mora biti ekstrem.

Odnosno $\nabla f(T) = \vec{0}$ daje kandidate za ekstreme (stacionarne točke)

P. Sedlo $\rightarrow z = x^2 - y^2$, $\nabla z = (2x, -2y) = \vec{0} \Rightarrow T(0,0)$

stacionarna točka,

ali nije ekstrem

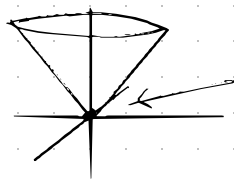

$\Rightarrow$ sedlasta točka

2. NAP: Ako f nije diferencijabilna (∇f ne postoji)

$\Rightarrow$ ali možemo imati ekstrem.

Pr. $z = \sqrt{x^2 + y^2}$

nije dif, ali
ima li min!

Drugi diferencijal $f(x,y)$ je kvad. forma:

$$d^2f = \underbrace{f''_{xx}}_a (dx)^2 + 2 \underbrace{f''_{xy}}_b dx dy + \underbrace{f''_{yy}}_c (dy)^2 \Rightarrow H_{f_3} \begin{bmatrix} f''_{xx} & f''_{xy} \\ f''_{xy} & f''_{yy} \end{bmatrix}$$

$\rightarrow$ tu pridruženu matricu nazivamo Hesseova matrica